

**Een archeologisch inventariserend
veldonderzoek (IVO) door middel van een
bureauonderzoek en boringen in het
tracé van het fietspad naar 'Delftlanden',
gemeente Emmen (Dr.)**

H. Buitenhuis

ARC-Rapporten 2003-56

Groningen
31 oktober 2003
ISSN 1574-6887

1 Inleiding

1.1 Objectgegevens

ARC-Projectcode	2003/256
Provincie	Drenthe
Gemeente	Emmen
Toponiem	Fietspad Delftlanden
Kaartblad	16D
Coördinaten	255.200/531.600
Type object	Akker
Type bodem	Zand
Geomorfologie	Dekzand

1.2 Aanleiding van het onderzoek

De aanleiding van het onderzoek is het voornemen van de gemeente Emmen een fietspad aan te leggen door het te onderzoeken gebied naar de nieuwbouwlocatie 'Delftlanden'. Hierbij zal de bodem in een geringe mate worden verstoord.

1.3 Ligging van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksterrein is gelegen bij het kruispunt van de Rondweg en Amsterdamsestraat in de gemeente Emmen. Het is momenteel als akkerland in gebruik en recentelijk geploegd en geëgd (afb. 1 en 2).

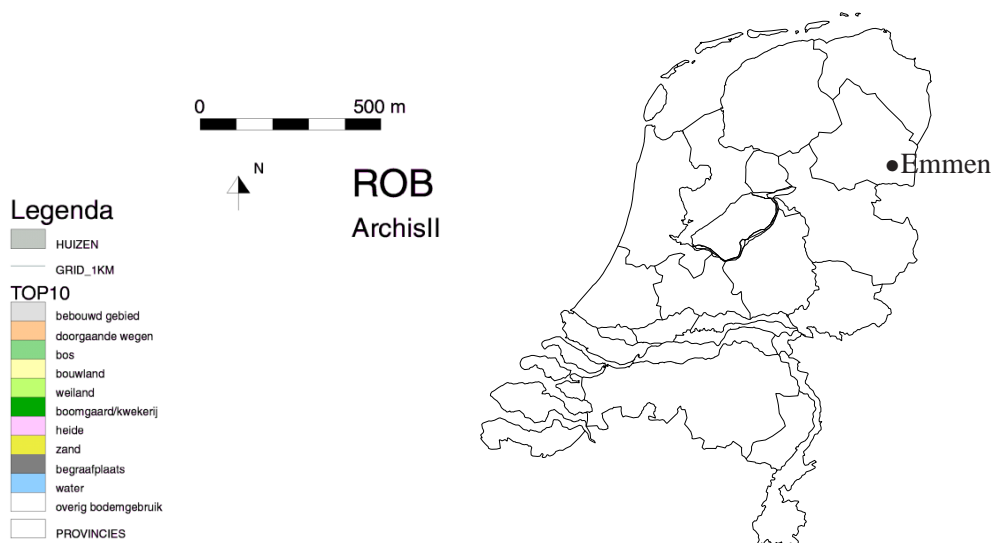
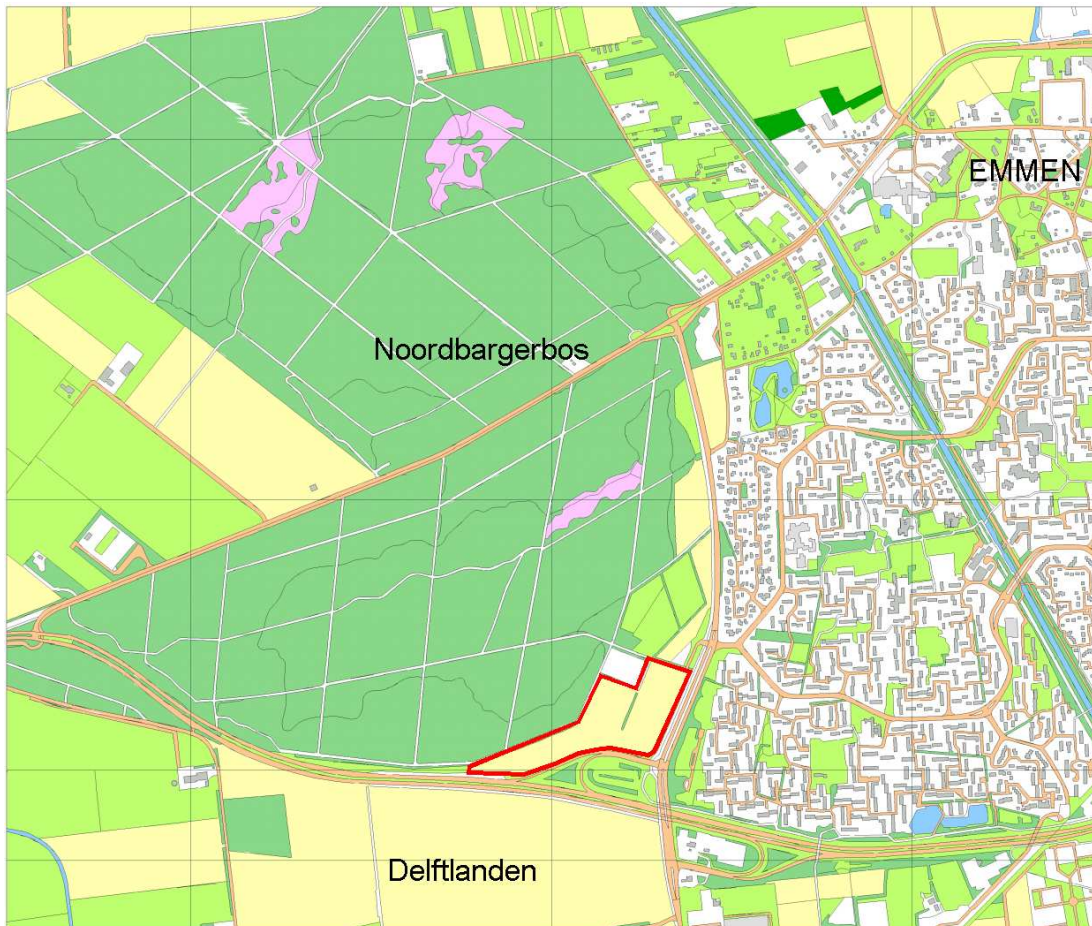
1.4 Doel van het onderzoek

Het onderzoek had als doel om tot een archeologische waardering te komen van het te onderzoeken terrein en de mate van verstoring aan te duiden van mogelijk aanwezige archeologische resten.

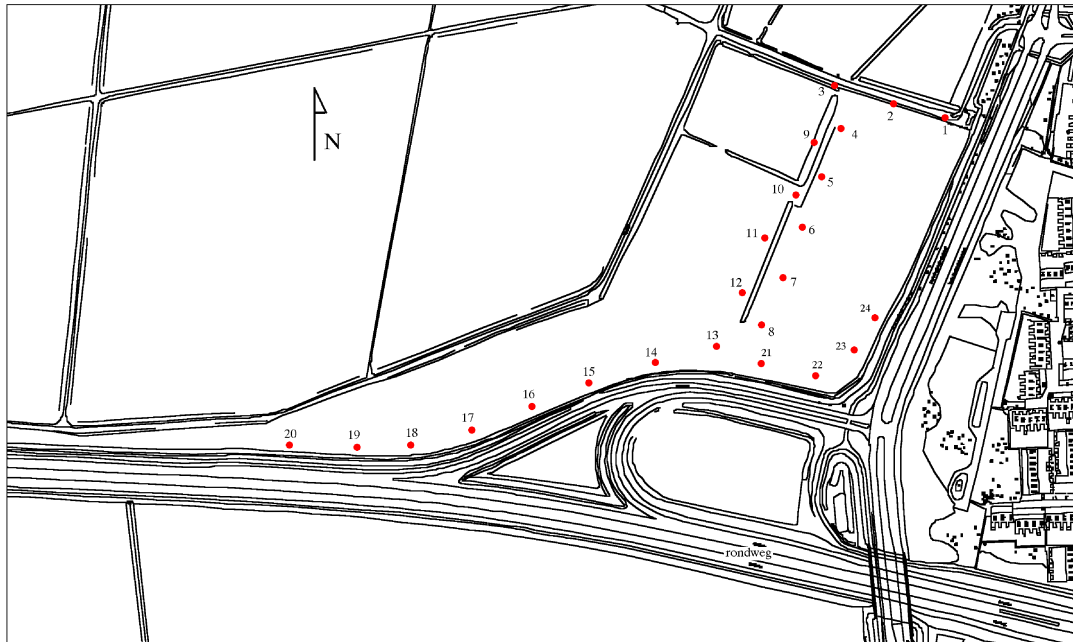
1.5 Werkwijze

Om de doelstelling te kunnen verwezenlijken werden op het onderzoeksterrein in totaal 24 boringen gezet ten behoeve van de archeologie (afb. 2). Deze boringen werden verspreid over het terrein gezet om een juiste, algehele, indruk van de bodemopbouw te kunnen krijgen. Er zijn in drie mogelijke trajecten boringen gezet op onderlinge afstanden van circa 50 m. De boorkernen werden zorgvuldig uitgelegd, waarbij de opeenvolgende bodemlagen precies konden worden beschreven en opgemeten. Vervolgens werd de bodemopbouw per boring beschreven en werd er gelet op de aanwezigheid van archeologische indicatoren, zoals aardewerkfragmenten, houtskool, fosfaatvlekken, vuursteen, natuursteen, verbrand leem en bot.

Voor het boren is gebruik gemaakt van een verlengbare edelmanboor met een diameter van 8 cm. Naast het boren is, voor zover mogelijk, een oppervlaktekartering uitgevoerd, bestaande uit het aflopen van het terrein en het inspecteren van ontsluitingen waaronder molshopen. De vondstzichtbaarheid was goed.

Afbeelding 1 De ligging van het onderzoeksgebied in rood aangegeven.

Afbeelding 2 Boorpuntenkaart Delftlanden fietspad. Kaart: H. Buitenhuis.

2 Resultaten

2.1 Bureauonderzoek en geo-archeologische context

De archeologische verwachting van het onderzoeksterrein is volgens de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW 2e generatie) middelhoog tot hoog. Ten noorden van het terrein is de Barger es gelegen, waar veel archeologische resten zijn aangetroffen, vooral uit de latere prehistorie en de Middeleeuwen. Van het terrein zelf en uit de directe omgeving zijn twee vondsten bekend (Archis, ROB). Het zijn een neolithische stenen bijl (waarnemingsnr. 302423) en mesolithisch vuursteen (waarnemingsnr. 34850). Gezien de ligging was het ook niet onwaarschijnlijk dat zich hier een es heeft bevonden, waarin archeologische resten bewaard zijn gebleven. De verwachting was echter niet hoog, omdat ook bij de aanleg van de wegen die het perceel omringen, geen meldingen van archeologische resten zijn gedaan.

2.2 Bodemopbouw

Het onderzochte terrein bestaat bijna volledig uit een geploegde akker. De bodem bestaat uit fijn zand met een humeuze toplaag. In een smalle strook werden in en naast een wandelpad, omzoomd met bomen, boringen (1 t/m 5, 9 en 10) gedaan. Ook hier bestaat de toplaag direct uit pleistoceen dekzand (zie bijlage 1). Opvallend was dat het geploegde land minstens 60 cm lager ligt dan de omringende bospercelen en houtwallen.

2.3 Vondsten

Tijdens het archeologische onderzoek is er aan het oppervlak en in de boorkernen alleen natuursteen, waaronder ook vuursteen, aangetroffen. Geen van deze kleine kiezels vertoonde bewerkingsporen.

3 Conclusie

Het IVO heeft aangetoond dat op het onderzochte terrein tot in het pleistocene zand geploegd is. De toplaag is humeus, vermoedelijk door bemesting. Deze humeuze laag gaat vrij scherp over in het lichtbruingele, ijzerrijke pleistocene dekzand. Ook de boringen in het wandelpad en de houtwal laten een licht humeuze toplaag zien, direct op het pleistocene dekzand. Er is geen enkele aanwijzing dat op dit terrein een es heeft gelegen. Zelfs indien dit het geval was, zal deze bij de akkerbewerking zijn weggeploegd. De eerder vermelde meldingen moeten als losse vondsten worden gezien, die niet gerelateerd zijn aan bewoningsresten.

4 Aanbeveling

De geringe diepte van de verwachte verstoring op dit terrein en de volledige afwezigheid van een es of oude bodem en het ontbreken van enigerlei archeologische indicatoren, leidt tot de aanbeveling het terrein vrij te geven voor de geplande aanleg van een fietspad.

Bijlage 1 Boorstaten

De afkortingen die in de tabel gebruikt worden:

FZ	zand	g2	matig grindig	h2	matig humeus
g1	zwak grindig	h1	zwak humeus	Zs1	zand, zwak siltig
g2	matig grindig	h2	matig humeus		

boring 1

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
15	FZ	h1	scherp	bruin	
30	FZ	h1	scherp	bruin	
40	FZ		geleidelijk	lichtbruin	
90	FZ		geleidelijk	lichtbruin	sterk ijzerrijk
100	Zs1			grijs	sterk ijzerrijk, zwak ijzerrijk

boring 2

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
14	FZ	h1	scherp	donkerbruin	
65	FZ		diffuus	lichtbruin	zwak ijzerrijk
100	FZ		geleidelijk	bruin	sterk ijzerrijk, op 70 cm grindjes
150	Zs1		geleidelijk	bruin	sterk ijzerrijk, op 150 cm grindjes
200	FZ			bruin	sterk ijzerrijk

boring 3

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
20	FZ	h2	scherp	donkerbruin	
60	FZ		diffuus	lichtgrijs	
90	FZ	g1	geleidelijk	lichtgrijsbruin	zwak ijzerrijk
100	Zs1	g1		lichtgrijsbruin	enkele iets grotere kiezels, sterk ijzerrijk

boring 4

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
16	FZ	h2	scherp	donkerbruin	
40	FZ		geleidelijk	lichtbruin	
54	FZ		scherp	bruin	gevekt
72	FZ		geleidelijk	lichtgrijs	uiterst fijn zand
110	FZ		geleidelijk	bruin	matig ijzerrijk
120	Zs1			grijsbruin	matig ijzerrijk

boring 5

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
26	FZ	h1	geleidelijk	donkergrijs	
60	FZ		geleidelijk	lichtbruingeel	zwak ijzerrijk
125	FZ	g1		lichtgrijs	uiterst fijn zand, met losse kiezeltjes

boring 6

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
25	FZ	h2	scherp	donkergrijs	
58	FZ		geleidelijk	lichtbruin	sterk ijzerrijk
75	FZ		geleidelijk	lichtbruin	sterk ijzerrijk
100	Zs1			bruingrijs	sterk ijzerrijk, gevlekt

boring 7

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
25	FZ	h2	scherp	donkergrijs	
85	FZ		geleidelijk	lichtbruin	matig ijzerrijk
100	FZ	g2		lichtbruin	matig ijzerrijk, enige kleine kiezels, 'beekzand'?

boring 8

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
22	FZ	h2	scherp	donkergrijs	
42	FZ		geleidelijk	lichtbruin	matig ijzerrijk
100	FZ			witgeel	uiterst fijn zand, iets grindig op 90 cm

boring 9

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
20	FZ	h1	geleidelijk	donkergrijs	
65	FZ		geleidelijk	lichtbruin	matig ijzerrijk
100	FZ			witgrijs	uiterst fijn zand, zwak ijzerrijk

boring 10

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
40	FZ	h1	geleidelijk	bruingrijs	
60	FZ	h1	geleidelijk	grijs	mogelijk rest oude bodem?
100	FZ	g1		witgrijs	iets grind op 95 cm

boring 11

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
25	FZ	h1	geleidelijk	donkergrijs	
50	FZ	g1	geleidelijk	lichtbruin	matig ijzerrijk
73	Zs1	g1	geleidelijk	lichtbruin	sterk ijzerrijk
100	FZ			witgrijs	zwak ijzerrijk, uiterst fijn zand

boring 12

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
20	FZ	h1	geleidelijk	donkergrijs	
100	FZ	g1		witgrijs	uiterst fijn zand, enkel grindje

boring 13

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
25	FZ	h1	geleidelijk	donkergrijs	
60	FZ		geleidelijk	lichtbruingrijs	matig ijzerrijk
100	FZ			witgrijs	

boring 14

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
40	FZ	h1	geleidelijk	donkergrijs	
80	FZ		geleidelijk	lichtbruingrijs	matig ijzerrijk
100	FZ	g1		lichtbruingrijs	matig ijzerrijk

boring 15

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
35	FZ	h2	geleidelijk	donkerbruingrijs	
58	FZ	g2	geleidelijk	bruingrijs	matig ijzerrijk, grof en fijn grind
100	FZ	g1		witgrijs	enkele losse grindjes

boring 16

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
20 FZ		h1	geleidelijk	donkergrijs	
40 FZ			geleidelijk	lichtbruingrijs	matig ijzerrijk
48 FZ		g1	geleidelijk	lichtbruingrijs	matig ijzerrijk
56 FZ			geleidelijk	lichtbruingrijs	matig ijzerrijk
100 FZ				witgrijs	zwak ijzerrijk, uiterst fijn zand

boring 17

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
25 FZ		h1	geleidelijk	donkergrijs	
100 FZ				witgrijs	uiterst fijn zand, enkele losse grindjes

boring 18

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
2 FZ		h2	geleidelijk	donkergrijs	
40 FZ			geleidelijk	lichtbruingrijs	matig ijzerrijk
46 FZ		g1	geleidelijk	lichtbruingrijs	matig ijzerrijk, enkele grote kiezels en grind
100 FZ				witgrijs	zwak ijzerrijk, uiterst fijn zand

boring 19

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
25 FZ		h1	geleidelijk	donkergrijs	
60 FZ			geleidelijk	witgrijs	matig ijzerrijk, uiterst fijn zand
75 FZ		g2	geleidelijk	witgrijs	matig ijzerrijk, uiterst fijn zand
100 FZ		g1		lichtbruingrijs	sterk ijzerrijk, gevlekt, uiterst fijn zand

boring 20

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
40 FZ		h1	geleidelijk	grijs	
60 FZ		h2	geleidelijk	donkergrijs	gevekt met grijs zand
90 FZ		g1	geleidelijk	lichtbruin	enkele kiezel
95 FZ		g2	geleidelijk	lichtbruin	veel fijn grind en enkele kiezel
150 FZ				witgrijs	enkele losse grindjes

boring 21

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
28 FZ		h2	scherp	donkerbruin	
50 FZ			diffuus	lichtbruingeel	matig ijzerrijk
100 FZ		g1		lichtgrijsgeel	zwak ijzerrijk

boring 22

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
25 FZ		h2	scherp	donkerbruin	
50 FZ			diffuus	lichtbruingeel	sterk ijzerrijk
90 FZ		g1		donkergrijsgeel	matig ijzerrijk

boring 23

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
25 FZ		h2	geleidelijk	donkergrijsbruin	
35 FZ		h1	geleidelijk	bruin	
60 FZ			diffuus	lichtbruingeel	zwak ijzerrijk
90 FZ		g1		witgrijs	zwak ijzerrijk

boring 24

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
25	FZ	h2	scherp	donkergrijsbruin	
60	FZ		diffuus	lichtbruingeel	matig ijzerrijk
90	FZ	g1		lichtgeelgrijs	zwak ijzerrijk
